UOHSP0025V7J

62 Af 59/2010-117

č.j. 13629/2013

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
třída Kpt. Jaroše 7, 604 55 Brno
Došlo: 19-07-2013
Číslo: Vyřizuje:
Přílohy:

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Davida Rause, Ph.D. a soudců JUDr. Petra Polácha a Mgr. Petra Šebka v právní věci žalobce: **Litvínovská uhelná a. s.**, se sídlem Most, V. Řezáče 315, zastoupeného Mgr. Augustinem Kohoutkem, advokátem se sídlem PELIKÁN KROFTA KOHOUTEK advokátní kancelář s. r. o., Praha 1 – Malá Strana, Újezd 450/40, Tyršův dům, proti žalovanému: **Úřad pro ochranu hospodářské soutěže,** se sídlem Brno, třída Kpt. Jaroše 7, o žalobě proti rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 9. 7. 2010, č. j. ÚOHS- R140/2009/HS-10085/2010/310/MVr,

takto:

I. Rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 9. 7. 2010, č. j. ÚOHS- R140/2009/HS-10085/2010/310/MVr, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 21 520 Kč, a to do patnácti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám Mgr. Augustína Kohoutka, advokáta, se sídlem PELIKÁN KROFTA KOHOUTEK advokátní kancelář s. r. o., Praha 1 – Malá Strana, Újezd 450/40, Tyršův dům.

III. Žalovaný **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o žalobě ani kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 24. 2. 2012, č. j. 62 Af 59/2010-81.

Odůvodnění:

Žalobce se žalobou domáhal zrušení rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 9. 7. 2010, č. j. ÚOHS- R140/2009/HS-10085/2010/310/MVr, jakož i jemu předcházejícího usnesení Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (žalovaného) ze dne 4. 9. 2009, č. j. ÚOHS-S189/2009/KS-11352/2009/840.

I. Podstata věci

Rozhodnutím ze dne 9. 7. 2010 zamítl předseda žalovaného žalobcův rozklad proti usnesení žalovaného ze dne 4. 9. 2009, kterým nebylo vyhověno žalobcově žádosti ze dne 3. 8. 2009 o nahlédnutí do spisu správního řízení sp. zn. S 189/2009/KS vedeného žalovaným ve smyslu § 12 a násl. zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (dále též „ZOHS") ve znění účinném do 31. 8. 2009, a to podle § 38 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Zmíněné správní řízení bylo vedeno ve věci povolení spojení soutěžitelů LIBUTE INVESTMENT Ltd, se sídlem Kyperská republika, Nicosia, Akropoleos, 59-61, a International Power Opatovice, a. s., se sídlem Opatovice nad Labem, Pardubice 2.

Žalovaný žalobcově žádosti nevyhověl, neboť žalobce neprokázal právní zájem ani jiný vážný důvod pro umožnění přístupu do spisu. Předseda žalovaného na tomto závěru setrval a poukázal na to, že žalobcova obava z oslabení jeho postavení na trhu hnědého energetického uhlí není jiným vážným důvodem ve smyslu § 38 odst. 2 správního řádu; takovým důvodem je podle předsedy žalovaného toliko důvod sloužící jasně definovanému obecně prospěšnému cíli (např. pedagogická nebo vědecká činnost) nebo mimořádný legitimní zájem žadatele. Předseda žalovaného neshledal ani, že by žalobce prokázal právní zájem na nahlédnutí do spisu.

Podle žalovaného žalobce nijak neprokázal, že by byl zasažen ve svých právech v důsledku protiprávního jednání souvisejícího se smlouvou o spolupráci mezi ČEZ, EnBW a J&T, podle níž se smluvní strany dohodly, že ČEZ a J&T nabídnou dodávky uhlí ze společně kontrolovaných dolů Mibrag do Pražské teplárenské a. s., což je odběratel žalobce, a EnBW se zavazuje prosazovat u akcionářů Pražské teplárenské dohodu o dodávkách uhlí z Mibragu. Tuto smlouvu žalobce vnímá jako protiprávní, a aby tomuto jednání zabránil, domáhá se nahlédnutí do spisu, kde se chce seznámit se skutečnostmi vztahujícími se k uzavření smlouvy, k jejímu plnění a k existenci dalších obdobných smluv. Předseda žalovaného poukázal na to, že by protiprávní mohlo být porušení smlouvy, na základě níž žalobce dodává do Pražské teplárenské. Žalobce však neuvedl žádné konkrétní smluvní ustanovení, které mělo být porušeno. Podle předsedy žalovaného přitom žalobce není neznalostí obsahu správního spisu jakkoli omezen v možnosti domáhat se svého práva před civilními soudy. Předseda žalovaného rovněž poukázal na to, že skutečnosti, které chce žalobce ze spisu zjistit, mají běžně obchodní charakter a jsou tak v případě nahlížení do spisu jinými subjekty než účastníky z nahlížení vyloučeny. Předseda žalovaného uzavřel, že žalobce neuvedl žádné konkrétní právo, které mělo být realizací smlouvy o spolupráci poškozeno.

Právo podat podnět k Evropské komisi může žalobce realizovat i bez nahlédnutí do správního spisu.

II. Shrnutí procesních stanovisek účastníků

Žalobce se domnívá, že je napadené rozhodnutí nezákonné. Poukazuje na to, že žalovaný vydal dne 5. 11. 2009, pod č.j. ÚOHS-S189/2009/KS-14222/2009/840, rozhodnutí podle § 16 odst. 2 ZOHS, kterým povolil spojení soutěžitelů LIBUTE INVESTMENT Ltd, se sídlem Kyperská republika, Nicosia, Akropoleos, 59-61, a International Power Opatovice, a. s., se sídlem Opatovice nad Labem, Pardubice 2. Proti tomuto spojení podal žalobce řadu námitek a současně požádal o nahlédnutí do správního spisu. Na základě výzvy žalovaného specifikoval svůj právní zájem na nahlédnutí do spisu. Podáním ze dne 18. 8. 2010 uvedl, že v důsledku realizace spojení dojde k vážnému ohrožení hospodářské soutěže a tedy poškození konkrétních zájmů žalobce. Konkrétně bude vážně ohroženo jeho postavení na relevantním trhu dodávek hnědého energetického uhlí, které hrozí v důsledku realizace spojení. Žalobce poukázal na negativní důsledky spojení a doložil je podle svého názoru též důkazy (mj. smlouvou o spolupráci J&T, ČEZ a EnBW).

Žalobce se domáhal nahlédnutí do spisu také proto, aby se mohl bránit protiprávnímu jednání založenému zmíněnou smlouvou (např. domáhat se náhrady škody) a hájit svá práva. Žalobce má za to, že dostatečně konkrétně popsal práva, která na základě nahlédnutí do spisu hodlá uplatňovat. Pokud mu žalovaný odmítl umožnit do spisu nahlédnout, žalobce nemohl uplatnit nárok z protiprávního jednání založeného smlouvou o spolupráci J&T, ČEZ a EnBW, podat kvalifikované podání k Evropské komisi ani účinně navrhovat provedení dalších důkazů a činit jiné návrhy v řízení o spojení soutěžitelů. Žalobce poukázal na skutečnost, že LIBUTE INVESTMENT Ltd se s jeho námitkami seznámila a mohla se k nim vyjádřit. Žalobci jako soutěžiteli, jehož práva mohou být spojením dotčena, taková možnost nebyla dána. Napadené rozhodnutí předsedy žalovaného i jemu předcházející rozhodnutí žalobce navrhuje zrušit.

Žalovaný v obsáhlém vyjádření s podanou žalobou nesouhlasí a poukazuje na to, že podle jeho názoru žalobce neuvedl dostatečný důvod pro to, aby mu nahlédnutí do spisu mohlo být umožněno. Obavu žalobce z oslabení jeho postavení na relevantním trhu označil žalovaný za běžný podnikatelský zájem, kterému chybí požadovaná mimořádnost. Pokud jde o návrh k Evropské komisi, tak ten může žalobce podat i bez toho, aby znal obsah správního spisu. Vzhledem k tomu žalovaný navrhl žalobu zamítnout. Na svém procesním stanovisku setrval po celou dobu řízení před soudem.

V podané replice žalobce uvedl, že blíže konkretizovat právní zájem není schopen, neboť konkrétní porušení svých práv může definovat až po prostudování informací obsažených ve správním spisu. Na svém procesním stanovisku setrval po celou dobu řízení před soudem.

Po vydání zrušovacího rozsudku Nejvyššího správního soudu se ve věci vyjádřil žalovaný. Poukázal na to, že žalobce nebyl účastníkem správního řízení o povolení spojení soutěžitelů a nemá tak právní zájem na nahlížení do správního spisu. Podle žalovaného ani ostatní žalobcem tvrzené důvody nejsou dostatečné pro to, aby mu bylo umožněno do správního spisu nahlédnout. Žalovaný poukázal na to, že ne všechny informace ve spisu mají charakter obchodního tajemství, nicméně se může jednat o citlivé údaje, jejichž zpřístupněním by došlo k zásahu do práv soutěžitelů, kteří tyto informace žalovanému poskytli. Žalovaný tedy setrval na svém požadavku žalobu zamítnout.

III. Posouzení věci

Žaloba byla podána včas (§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní – dále též „s.ř.s."), osobou oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.), přitom jde o žalobu přípustnou (zejména § 65, § 68 a § 70 s. ř. s.).

Zdejší soud o žalobě již jednou rozhodoval a rozsudkem ze dne 24. 2. 2012, č. j. 62 Af 59/2010-81, žalobu zamítl. Dospěl totiž k závěru, že žádná ze skutečností, kterou žalobce tvrdil, není dostatečným důvodem pro nahlédnutí do správního spisu podle § 38 odst. 2 správního řádu.

Proti tomuto rozsudku však podal žalobce kasační stížnosti a Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu rozsudkem ze dne 28. 3. 2013, č. j. 9 Afs 29/2012-53, zrušil. Nejvyšší správní soud totiž shledal, že se krajský soud dostatečně nevypořádal s námitkou, že žalobce potřeboval nahlédnout do spisu k tomu, aby mohl účinně navrhovat provedení dalších důkazů a činit jiné návrhy, tedy uplatnit práva vyplývající z § 36 odst. 1 správního řádu, a efektivně v řízení o spojení soutěžitelů vyjádřit své stanovisko. Podle Nejvyššího správního soudu se krajský soud měl také vypořádat s námitkou, že žalobci náleželo právo činit stejné úkony jako účastník řízení a zda je v daném konkrétním případě žalobcovo postavení odlišné od postavení spojujícího se soutěžitele. Na základě těchto zjištění pak soud měl zvážit, zda tyto skutečnosti žalobce opravňují k nahlížení do spisu dle § 38 odst. 2 správního řádu.

Nejvyšší správní soud rovněž uvedl, že krajský soud nesprávně posoudil obavu žalobce z narušení soutěžního prostředí a z ohrožení jeho postavení na relevantním trhu hnědého energetického uhlí jako pouhý běžný podnikatelský zájem neopravňující žalobce k nahlédnutí do spisu, čímž zatížil napadený rozsudek nezákonností spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nejvyšší správní soud je totiž toho názoru, že v tomto konkrétním případě žalobce naopak dostatečně tvrdil i prokázal konkrétní skutečnosti, na jejichž základě mu měl být žalovaným správním orgánem umožněn přístup do správního spisu za předpokladu, že tím nebude porušeno právo některého z účastníků předmětného správního řízení, popřípadě dalších dotčených osob anebo veřejný zájem.

Zdejší soud tedy o žalobě rozhodoval znovu. V řízení postupoval podle závazného právního názoru Nejvyššího správního soudu vysloveného ve shora zmíněném zrušovacím rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Soud napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) a shledal, že žaloba je důvodná. Rozhodoval přitom bez jednání za podmínek § 51 odst. 1 s. ř. s.

V daném řízení je tedy třeba posoudit, zda bylo rozhodnutí žalovaného o nevyhovění žalobcovy žádosti o nahlédnutí do spisu vydáno v souladu se zákonem či nikoli.

Ze správního spisu vyplynulo, že v řízení vedeném žalovaným ve věci povolení spojení soutěžitelů LIBUTE INVESTMENT Ltd, se sídlem Kyperská republika, Nicosia, Akropoleos, 59-61, a International Power Opatovice, a. s., se sídlem Opatovice nad Labem, Pardubice 2, podal žalobce námitky v souladu s § 16 odst. 1 ZOHS. Zejména v nich namítal, že v případě povolení spojení soutěžitelů dojde k negativním důsledkům spojení na trhu hnědého uhlí, kde žalobce působí (v oblasti těžby, úpravy a dodávek hnědého uhlí). Žalobce upozornil, že spojení podléhá notifikaci Evropské komisi podle nařízení č. 139/2004 o kontrole koncentrací, neboť kontrolu nad International Power Opatovice, a. s. získává skupina J&T společně se skupinou ČEZ. Na trhu hnědého uhlí by v důsledku spojení došlo k posílení dominantního postavení společností ČEZ a J&T na poptávkové straně relevantního trhu. Toto spojení přitom přímo ohrozí i žalobce, který v roce 2008 dodával více jak polovinu své produkce hnědého uhlí skupině ČEZ a více jak 12 % společnostem International Power Opatovice, a. s. a Energotrans. Povolením spojení pak žalobce ztratí významné nezávislé odběratele. Navíc v situaci, kdy společnosti ČEZ a J&T opakovaně hrozily ukončením odběru uhlí od žalobce a nahrazením dodávkami z Mibragu/Severočeských dolů. Žalobce upozorňuje, že společnost J&T v případě United Energy již se žalobcem spolupráci ukončila. Žalobce rovněž uvedl, že spojení by ovlivnilo i soutěž na trzích výroby elektřiny a tepla, kde dojde k posílení kolektivní dominance společností ČEZ a J&T a že spojení může vést ke zvýšení cen tepla pro koncové zákazníky. Žalobce závěrem požádal o umožnění nahlédnutí do správního spisu, s tím, že obsahem námitek doložil svůj právní zájem.

K výzvě žalovaného, aby specifikoval svůj právní zájem nebo jiný vážný důvod, pro nějž by mu mělo být umožněno nahlédnout do správního spisu, žalobce v dalším podání uvedl, že právní zájem i jiný vážný důvod pro nehlédnutí do spisu je podle jeho názoru dán ohrožením jeho postavení na relevantním trhu, které hrozí povolením předmětného spojení. Poukázal na to, že cca 55 % své produkce dodává skupině ČEZ a cca 12,5 % International Power Opatovice, a. s. Pokud dojde k nahrazení těchto dodávek z dolů Mibrag, které ČEZ a J&T společně vlastní, dojde k ohrožení životaschopnosti žalobce, neboť žalobce nebude schopen tuto poptávku nahradit jinými odběrateli. Dojde-li tedy ke koncentraci poptávkové strany trhu, získají ČEZ a J&T možnost společně rozhodovat o ekonomickém bytí a nebytí dodavatelů hnědého uhlí, a tedy i žalobce. Žalobce rovněž poukázal na to, že o povolení spojení

by měla rozhodovat Evropská komise, a to s ohledem na dosažení limitů podle nařízení č. 139/2004, o kontrole koncentrací.

V rozkladu proti prvostupňovému rozhodnutí žalobce poukázal na existenci smlouvy o spolupráci mezi ČEZ, J&T a EnBW, kterou dovodil mj. z článku uveřejněného v časopisu EURO (článek ve fotokopii předložil). Podle této smlouvy se smluvní strany mj. dohodly, že ČEZ a J&T nabídnou dodávky uhlí ze společně kontrolovaných dolů Mibrag Pražské teplárenské a. s. (což je nynější odběratel žalobce) a EnBW se zavazuje tuto skutečnost prosadit u příslušných orgánů a akcionářů. Žalobce uvádí, že k tomu, aby se mohl bránit porušení svých subjektivních práv, které mu v důsledku této smlouvy hrozí, se potřebuje seznámit se skutečnostmi obsaženými ve správním spisu.

Nahlížení do spisu je upraveno v § 38 správního řádu, který předpokládá z hlediska osoby, jež uvedené právo hodlá realizovat, nejen dvojí rozsah (a možná omezení) tohoto práva, ale také dva rozdílné přístupy ze strany příslušného správního orgánu. Prvním okruhem osob (možno říci s rozsáhlejším potenciálem výkonu tohoto práva) jsou účastníci řízení, resp. jejich zástupci (§ 38 odst. 1 správního řádu). Druhé skupině osob (tedy osobám, jež nejsou v postavení účastníků řízení či jejich zástupců) pak správní orgán umožní nahlédnout do spisu pouze tehdy, pokud prokáží právní zájem nebo jiný vážný důvod, a pokud tím nebude porušeno právo některého z účastníků řízení, popřípadě dotčených osob anebo veřejný zájem (§ 38 odst. 2 správního řádu). V případě druhé skupiny osob se jedná o svého druhu samostatné procesní právo osoby odlišné od účastníka řízení (resp. jeho zástupce) na zpřístupnění spisu, a to za stanovených zákonných podmínek. Narozdíl od účastníků řízení (jejich zástupců) je předpokladem umožnění nahlédnutí do spisu mj. prokázání právního zájmu nebo jiného vážného důvodu, a to nejčastěji přímo v žádosti podané touto osobou.

Jak vyplynulo z judikatury Nejvyššího správního soudu (rozsudek ze dne 22. 7. 2010, čj. 9 As 17/2010 - 73, www.nssoud.cz) „(u)*stanovení § 38 odst. 2 správního řádu váže oprávnění nahlédnout do spisu na prokázání vážných důvodů či právního zájmu. Nestačí tedy pouze povinnost tyto důvody tvrdit, ale též prokázat. Důkazní břemeno leží zcela nepochybně na žadateli o nahlédnutí do spisu.*“ Nejvyšší správní soud rovněž v rozsudku ze dne 28. 2. 2011, čj. 8 As 80/2010 - 68, www.nssoud.cz, zdůraznil, že povinnost tvrzení a povinnost důkazní není ve vztahu k nahlížení do spisu podle § 38 odst. 2 správního řádu samoúčelná. Jsou to totiž právě skutečnosti uváděné žadatelem o nahlížení do spisu a týkající se tvrzeného právního zájmu či jiného vážného důvodu, které správnímu orgánu umožňují posoudit, zda je v konkrétním případě namístě umožnit žadateli do spisu (příp. do jeho části) nahlédnout, nebo zda je případné poskytnout ochranu právům některého z účastníků, v daném případě pak dalších dotčených osob anebo veřejnému zájmu, a nahlédnutí do spisu žadateli s odkazem na překážku předvídanou § 38 odst. 2 správního řádu *in fine* neumožnit. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 4. 6. 2010, čj. 5 As 75/2009-78, dospěl k závěru, že „*v rámci správního řízení, které je zahájeno na návrh jiné osoby uplatňující právo na nahlížení do spisu, správní orgán pak nejen zkoumá, zda taková*

osoba prokázala důvodnost svého požadavku, ale z hlediska dodržení povinnosti, aby nahlédnutím do dokumentace nebylo porušeno státní, hospodářské či služební tajemství nebo zákonem uložená či uznaná povinnost mlčenlivosti, také musí zjišťovat, zda a v jakém rozsahu může být spis zpřístupněn k nahlédnutí. Pokud správní orgán po takto provedeném správním řízení dospěje k závěru, že právo na zpřístupnění spisu navrhovatel nemá, event. že toto právo může realizovat v omezeném rozsahu, vyjádří to ve svém rozhodnutí".

Soud předně uvádí, že při posuzování zákonnosti napadeného rozhodnutí vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době jeho vydání (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Soud tedy mohl posuzovat jen to, zda důvody, které žalobce během správního řízení o své žádosti o nahlédnutí do spisu uvedl, byly dostatečným prokázáním právního zájmu nebo jiného vážného důvodu ve smyslu § 38 odst. 2 správního řádu či nikoli. Toliko ve vztahu k důvodům, které žalobce žalovanému předestřel, lze žalovanému vytýkat jejich nezákonné posouzení.

Pokud tedy žalobce v žalobě uvádí, že se hodlal domáhat náhrady škody, která mu na základě smlouvy o spolupráci mezi ČEZ, J&T a EnBW vznikla, nejedná se o důvod, který žalovanému během správního řízení sdělil a ve vztahu k zákonnosti postupu žalovaného při posuzování žalobcovy žádosti jej tedy nelze zohledňovat. Tento závěr ostatně potvrdil ve zrušovacím rozsudku i Nejvyšší správní soud.

Žalobce shledává právní zájem k nahlédnutí do spisu předně v tom, že hodlá podat podnět k Evropské komisi, neboť podle jeho názoru je to právě Evropská komise, která má pravomoc s ohledem na dosažení limitů podle nařízení č. 139/2004, o kontrole koncentrací, o daném spojení rozhodnout. Zdejší soud se se žalobcem však v této otázce neztotožňuje a naopak souhlasí se žalovaným, že k podání tohoto podnětu žalobce nepotřebuje znát obsah správního spisu. Žalovaný v druhostupňovém rozhodnutí uvádí, že podle jeho názoru žalobce má dostatečné informace k podání podnětu, přičemž Evropská komise disponuje příslušnými vyšetřovacími pravomocemi ke zjištění stavu věci. Ostatně žalobce během správního řízení neuvedl a ani v žalobě neuvádí, jaké informace ve vztahu k podání podnětu k Evropské komisi potřebuje ze spisu získat, resp. jaké informace mu k účinnému podání podnětu chybí. Za tohoto stavu soud uzavírá, že tato skutečnost není postačující pro to, aby bylo žalobci umožněno nahlédnutí do správního spisu.

I právě uvedené potvrdil Nejvyšší správní soud, neboť ve zrušovací rozsudku poukázal na to, „*Evropská komise má dostatečné pravomoci k tomu, aby si v případě řešení podnětu od stěžovatelky* (pozn. krajského soudu: žalobce) *obstarala nezbytné informace. Není tedy nezbytné, aby stěžovatelka pro podání podnětu k Evropské komisi potřebovala nahlédnout do spisu, a nelze tak ani v tomto ohledu dovozovat její právní zájem nebo jiný vážný důvod na nahlížení do předmětného správního spisu. Stěžovatelka není povinna před podáním podnětu Evropské komisi sama shromáždit všechny relevantní důkazy, neboť tyto si Evropská komise může na základě výše uvedených pravomocí obstarat sama. Práva stěžovatelky tímto nejsou nikterak*

dotčena, protože podnět k Evropské komisi může podat bez problémů i bez znalosti obsahu správního spisu vedeného ve věci předmětného povolení spojení soutěžitelů".

Jestliže ale žalobce jako další důvod k nahlédnutí do spisu uváděl, že v případě spojení soutěžitelů dojde k oslabení jeho postavení na trhu s hnědým uhlím, a to v takovém rozsahu, že bude ohrožena jeho další existence na tomto trhu, a dojde též k netušení soutěžního prostředí, nelze souhlasit se žalovaným, že se jedná o „běžný podnikatelský zájem" žalobce, který ho k nahlédnutí do spisu neopravňuje.

Jak ostatně uvedl Nejvyšší správní soud ve zrušovacím rozsudku, právě uvedené (tj. podrobně popsaná obava žalobce z narušení soutěžního prostředí a z ohrožení jeho postavení na relevantním trhu hnědého energetického uhlí) představuje konkrétní skutečnosti, prokazující jiný vážný důvod na nahlédnutí do předmětného správního spisu dle § 38 odst. 2 správního řádu. Tyto důvody také žalobce dostatečně prokázal. Podle Nejvyššího správního soudu přitom nelze opomenout fakt, že žalobce, ač nebyl účastníkem řízení, byl aktivní i v průběhu správního řízení vedeného žalovaným ve věci předmětného povolení spojení soutěžitelů, uváděl konkrétní námitky proti spojení a nakonec konkrétně tvrdil a prokázal, proč by mu mělo být umožněno nahlédnout do správního spisu.

Zdejší soud má tak za to, že ze skutečností, které žalobce ve svých podáních uvedl, plyne dostatečná intenzita důvodu pro to, aby žalobce do správního spisu nahlédnout mohl. Pokud totiž žalobce uvádí, že cca 55 % své produkce dodává skupině ČEZ a cca 12,5 % International Power Opatovice, a. s., přičemž v důsledku povolení spojení a v důsledku existence smlouvy o spolupráci mezi J&T, ČEZ a EnBW může dojít k ohrožení životaschopnosti žalobce, nelze tuto žalobcovu obavu označit za běžný podnikatelský zájem. Naopak, pokud žalobce tvrdí, že v důsledku povolení spojení hrozí, že ztratí odběratele, kteří od něho odebírají cca 2/3 jeho produkce hnědého uhlí, jedná se o dostatečně vážný důvod pro to, aby žalobci bylo nahlédnutí do spisu umožněno. Skutečnost, že by v důsledku povolení spojení mohlo dojít k takovému úbytku odebírané produkce, je podle soudu dostatečně vážným důvodem pro to, aby se žalobce mohl se skutečnostmi obsaženými ve spisu seznámit (vyjma těch, které jsou z nahlížení vyloučeny). Lze jistě souhlasit se žalovaným, že v obecné rovině by obavu z ohrožení svého postavení v důsledku spojení mohli uvádět i jiní soutěžitelé. Daný případ se ale od jiných soutěžitelů (kteří se ostatně nahlížení do spisu nedomáhali) liší právě intenzitou ohrožení žalobcova postavení, které má být podle žalobcova tvrzení oslabeno natolik, že má být ohrožena jeho životaschopnost.

Zdejší soud tedy uzavírá, že právě uvedené skutečnosti (tj. obava žalobce z narušení soutěžního prostředí a z ohrožení jeho postavení na relevantním trhu hnědého energetického uhlí) žalobce dostatečně tvrdil i prokázal a na jejich základě mu měl být žalovaným správním orgánem umožněn přístup do správního spisu za předpokladu, že tím nebude porušeno právo některého z účastníků předmětného správního řízení, popřípadě dalších dotčených osob anebo veřejný zájem.

Právo žalobce nahlížet do správního spisu umocňuje i žalobcova aktivita ve správním řízení (tj. zejména to, že podal námitky proti spojení a zjevně hodlal navrhovat provedení důkazů v daném správním řízení).

Samotná skutečnost, že osoba podá na základě oznámení žalovaného o zahájení správního řízení o povolení spojení ve lhůtě stanovené podle § 16 odst. 1 ZOHS námitky proti navrhovanému spojení, není bez dalšího dostatečným důvodem pro nahlédnutí do spisu. ZOHS totiž podání námitek proti navrhovanému spojení nijak neomezuje (vyjma lhůty) a podat námitky proti spojení v otevřené lhůtě může tedy kdokoli. Postačovalo-li by k nahlédnutí do správního spisu pouze samotné podání námitek, pak kdokoli, kdo by podal proti spojení námitky, by mohl požádat o nahlédnutí do spisu a žalovaný by mu musel nahlédnutí povolit. Takový závěr jistě není souladný se smyslem § 38 odst. 2 správního řádu, neboť by nahlížení do správního spisu umožňoval i osobám, které podaly námitky zcela formální, aniž by měly jakýkoli vztah k navrhovanému spojení.

V daném případě však byla situace odlišná, neboť žalobcovy námitky proti povolení spojení byly konkrétní a podložené a žalobce konkrétně tvrdil a prokázal, proč by mu mělo být umožněno nahlédnout do správního spisu. (tj. podrobně popsal obavu žalobce z narušení soutěžního prostředí a z ohrožení jeho postavení na relevantním trhu hnědého energetického uhlí).

Soud přitom se žalobcem nesouhlasí v tom, že mu náleželo právo činit stejné úkony jako účastníkovi řízení. Podle § 21 odst. 1 ZOHS účinného v rozhodné době byly účastníky řízení navrhovatel a ti, o jejichž právech a povinnostech má být v řízení jednáno a rozhodnuto. V případě řízení o povolení spojení soutěžitelů podle § 12 ZOHS jsou účastníky řízení spojující se soutěžitelé, kteří mají povinnost podat společný návrh. (ostatně ZOHS účinný od 1. 9. 2009 v § 21a výslovně stanovil, že účastníky řízení o povolení spojení jsou účastníkem řízení osoby, které jsou povinny podat návrh na povolení spojení). Nelze tedy žalobce za účastníka řízení o povolení spojení soutěžitelů považovat. Ostatně jak plyne ze zrušovacího rozsudku Nejvyššího správního soudu, žalobce si byl vědom toho, že účastníkem řízení o povolení spojení není, a proto požádal o nahlížení do spisu podle § 38 odst. 2 správního řádu.

Zdejší soud má přitom za to, že byť žalobce účastníkem daného řízení o spojení nebyl, nic mu nebránilo, aby k žalovanému činil podání či důkazní návrhy. V souladu s § 52 správního řádu je totiž na žalovaném, aby provedl důkazy, které jsou potřebné ke zjištění stavu věci a podání důkazního návrhu tedy není omezeno jen na účastníky řízení. Přestože soud nemůže souhlasit se žalobcem, že mu příslušela stejná práva jako účastníkovi řízení, neboť účastníkem řízení nebyl, je s ohledem na výše uvedené (zejména na skutečnost, že žalobce na předmětném relevantním trhu působil a předmětným povolením spojení mohl být výrazným způsobem dotčen a že v řízení aktivně vystupoval) více než žádoucí, aby se žalovaný s jeho případnými podáními a důkazními návrhy odpovědně zabýval. Toliko takový postup totiž může garantovat řádné provádění hlavního úkolu žalovaného, jakožto ochránce svobodného soutěžního prostředí.

Podle názoru soudu tedy i právě uvedená aktivní účast žalobce v řízení o povolení spojení (byť žalobce účastníkem tohoto řízení nebyl a s ohledem na jednoznačnou dikci ZOHS ani být nemohl) ve spojení s tvrzeným narušením soutěžního prostředí a oslabením žalobcova postavení na trhu s hnědým uhlím v takovém rozsahu, že bude ohrožena jeho další existence na tomto trhu, umocňuje žalobcovo právo do správního spisu nahlédnout.

Jestliže žalovaný odkazuje na to, že správní spis obsahuje řadu informací, které lze považovat za obchodní tajemství, je třeba poukázat na to, že i kdyby tomu tak bylo, nejedná se o důvod, pro který by bylo možné nahlédnutí do spisu neumožnit. Naopak na takovou situaci pamatuje správní řád ve svém § 38 odst. 6 a podle tohoto ustanovení je třeba k takovým informacím, které jsou obchodním tajemstvím (tj. které naplňují veškeré znaky tohoto institutu zakotvené v § 17 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník), při umožnění nahlížení do spisu odpovídajícím způsobem přistupovat.

IV. Závěr

Ze shora uvedených důvodů tedy soud shledal žalobu důvodnou, a proto napadené rozhodnutí jako nezákonné zrušil podle § 78 odst. 1 s. ř. s. a podle § 78 odst. 4 s. ř. s. vyslovil, že věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení. V něm je žalovaný vázán právním názorem zdejšího soudu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 78 odst. 5 s. ř. s.), tj. že žalobce dostatečně tvrdil i prokázal konkrétní skutečnosti, na jejichž základě mu měl být žalovaným správním orgánem umožněn přístup do správního spisu za předpokladu, že tím nebude porušeno právo některého z účastníků předmětného správního řízení, popřípadě dalších dotčených osob anebo veřejný zájem. V případě, že žalovaný dospěje k závěru, že nahlížením do některých listin správního spisu by bylo porušeno právo některého z účastníků předmětného správního řízení, popřípadě dalších dotčených osob anebo veřejný zájem, vysloví ve svém rozhodnutí, že žalobce právo nahlížet do spisu může realizovat toliko v omezeném rozsahu (srov. shora zmíněný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 6. 2010, čj. 5 As 75/2009-78).

Otázku zrušení i prvostupňového rozhodnutí ponechává zdejší soud na úvaze předsedy žalovaného.

V. Náklady řízení

Výrok o nákladech řízení o žalobě se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný úspěšný nebyl, právo na náhradu nákladů řízení nemá. Žalobce byl ve věci úspěšný, a proto mu přísluší náhrada nákladů řízení proti neúspěšnému žalovanému. Z obsahu soudního spisu vyplývá, že žalobci vznikly náklady ve výši 2000 Kč za zaplacený soudní poplatek. Dále náklady právního zastoupení spočívající v odměně advokáta za tři úkony právní služby, které si žalobce vyúčtoval, po 2 100 Kč společně se třemi režijními paušály po 300 Kč – převzetí a příprava zastoupení, žaloba a replika, tedy 7200 Kč. To vše podle § 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. a) a d), § 13 odst. 3

vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytnutí právních služeb (advokátní tarif).

Pokud jde o výrok o nákladech řízení o kasační stížnosti, tak ten se rovněž opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 110 odst. 2 věty první s. ř. s. Žalovaný úspěšný nebyl, právo na náhradu nákladů řízení nemá. Žalobce byl ve věci úspěšný, a proto mu přísluší náhrada nákladů řízení proti neúspěšnému žalovanému. Žalobci vznikly náklady ve výši 5000 Kč za zaplacený soudní poplatek. Dále náklady právního zastoupení spočívající v odměně advokáta za dva úkony právní služby (kasační stížnost a replika k vyjádření žalovaného) za 2 100 Kč společně s režijním paušálem 300 Kč, tedy 4800 Kč, podle § 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. d), § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytnutí právních služeb (advokátní tarif).

Vzhledem k tomu, že zástupce předložil osvědčení o registraci k DPH, byla zmíněná částka navýšena o částku odpovídající DPH podle § 57 odst. 2 s. ř. s. Celkem se tedy jedná o částku 21 520 Kč, kterou je žalovaný povinen zaplatit k rukám zástupce žalobce ve stanovené lhůtě.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 2.7.2013

Za správnost vyhotovení:
Eva Drlová

KRAJSKÝ SOUD V BRNĚ

JUDr. David Raus, Ph.D., v.r.
předseda senátu